

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбс број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЉЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломбс број 6.

ЗА ЧИСТОТУ ИДЕОЛОГИЈЕ О ПОЛИТИЧКОМ РАДУ У БУДУЊНОСТИ

Размишљајући о свему овако из далека и оценујући хладно и без страсти свој прошли политички рад, сви су наши људи морали доћи до уверења да у директиви за будућу акцију морају да се пречисте и корегирају многи појмови.

Основна корекција која има да донесе чисто и основно начело у раду, то је ова: Политика се не сме никада сматрати као посао у коме су сва средства допуштена. Према схватањима данашње етике, посао у коме су сва средства допуштена био би у ствари само гониморал. Међутим, политика се увек мора инспирисати највишим моралним принципима, и у својој идеологији у свом практичном раду.

Следствено, у политичким партијама и у свима њиховим поступцима мора да се одржи што строжија начелност. Партијски програм, истина, није догматика нити су његови прописи непроменљиве догме, али исто тако он није ни стара хаљина, која би са могла превртати, кадгод се коме прохте. Не сме се више никада гледати равнодушно такав парадокс, какав се већ догађао: да конзервативна странка једном својом одлуком тобож прихвати идеју о одштем праву гласа, ма да су њени чланови и били и остали конзервативци и присталице високог цензуса; или: да шефови демократских партија намећу своје фаворите за посланике па чак и за ministre, и да на тај начин без ичијег учешћа својим декретом проглашују партијске прваке; или: да демократија место наслона народ тражи наслон на сасвим не демократске елементе.

Такође се појаве морају најенергичније сузбити. Али, разуме се, да би се народ оспособио за ту акцију, треба га непрестано политички васпитавати. И обрнуто: треба прекинути једном за свагда са демагогијом, која је по обиму и по својим тракавицама наша општа срамота; са системом изјава: »Пошто сам се уверио« и тактике: »Народ се листом уписује.«

Отворено и без увијања има да се удари против крњења и изопачавања партијске идеологије, које практична политика правда тако званим опортунитетом, али често тако претераним да он представља праву безначелност.

Затим, има да се потпуно одбаци и изобличи теорија о »нашем човеку«, јер се партијски режим мора да наслања на своје приврженике само до те мере да не пређе у отворено фаворизирање својих људи; партија и држава не смеју да се изједначавају. Из истог тог разлога има да се немилосрдно објави рат фаворизирању »наших фамилија« и сваком непотизму у опште који

већ има читаве своје династије.

А та борба за истински политички морал и за истинску и праву начелност погодила би у исто време и све политичке трговце и штребере, који се извргавају већ у тип своје врсте и представљају и идејно и практички носилоце и аминаше свега злог и недопуштеног у политичком животу.

ЗВЕЗДИЦЕ

»Није се могао одржати помен, јер то забрањују канони свете цркве.«

Два режима канона: један крфски а други солунски.

Гаргантуа.

ПАЦИФИСТИ

Лондон. — »Дејли Експрес« каже, да је стигао у Енглеску шеф немачке »пацифистичке офанзиве.« Он је полу званично изнео своје предлоге многим јавним радницима. »Журнал« дознаје из званичног извора да је овај човек Холанђанин, који има веза са високим финансијерима, да је дошао као лични пријатељ Килманов, што ће рећи да он ради за рачун невојничких елемената то јест не у име војне немачке партије.

Немачки агент је изјавио нашим властима, да су Немци својим одбијањем мира прошле године учинили да се спрече цивилне странке у Немачкој да победе војну странку, а да се може веровати сада да је то био мир узајамних уступака. »Нема ничега што би се звало мир са уступцима узајамним у енглеском речнику, одговорено му је.« На то је агент рекао: Ускоро неће бити у немачком речнику реч »сировина.«

Без сваке сумње, ову је

пацифистичку офанзиву организовао Балин магнат трговине као и поморски немачки кругови, који предвиђају да их споразум Савезника може одсећи лако за више година са свију светских пијаца и исто тако искључити из пристаништа Савезничких.

Немци о Аустрији

Лондон. — Дописник »Дејли Хроникла« из Амстердама јавља, да немачка штампа доноси врло мало новости из Аустрије, али оно што донесу доказује, да ствари у двојној монархији изазивају општи немир у Немачкој.

Аустро Угарска — пише један немачки лист — на прагу је расула, а други лист каже, да она иде у сусрет катастрофи. Према »Наје Фраје Преси« види се да је ситуација у јужним крајевима хајбуришке монархије много тежа него што јавност може и да замисли.

ОПЕТ ПОБУНА

Цирих. — Према обавештењима, која су дошла из Аустрије, избиле су на флоти побуне талијанско - словенских трупа које највећим делом и сачињавају посаду бродова.

НОВА СИТУАЦИЈА

Париз. — Војни критичар »Евенмана« придаје главну важност последњим операцијама. Он пише:

»Данас се општа ситуација потпуно изменила. Непријатељ нема више иницијативу у маневрима. Ако ова још није прешла на Савез-

нике, ипак су је Немци изгубили.

Говори се, да Немци могу предузети понову операцију врло великих обима као и на почетку офанзиве. Али ће то бити ново предузеће, које ће морати почети из почетка уз нове губитке; петнајест дана, а можда и три недеље биће потребне за припреме, и међутим цела ће се Немачка моћи сетити, да се прва велика офанзива завршила неуспехом.

Кад Кајзерови војници буду отишли на нови маневар, ићи ће под условима много неповољнијим, са слабијим моралом и са мање ефективна и резерви про-

тив противника, који сад познаје њихове методе акције и који има систем савршеног појачања и који је шта више постао јачи јединством команде. Ето за то је ситуација потпуно измењена од 8 марта.«

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Рим. — Коментаришући вест да ће Босна и Херцеговина бити придружене Мађарској, »Трибуна« пише: »Још је Сајдлер сматрао за потребно да даје обећања Словенима, ободањено је вешћу о тој намери да се дефинитивно принесе на жртву ове две покрајине.«

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париз. — Једна угледна француска личност, која се скоро вратила из Немачке, изјавила је ово:

»Ако се савезници одрже на северу, Немачка ће бити потучена. Канцелар и цар нису хтели офанзиву, коју је намећула војна странка. Лудендорф и Кронпринц, потпомогнути од Хинденбурга — не кријући потребу огромних жртава — наговорили су цара да покуша овај удар, којим је имао да уништи савезнике. Немци су имали за циљ да раздвоје две савезничке војске, да заузму Амјен, отворе себи пут за Париз и освоје га. Овај су програм имали постићи до 17 априла.

Овај неуспех отворио је очи немачком народу, који одобрава рад оне мањине, која се усудила да иступи против војне странке, а нарочито против клице Лудендорф-Кронпринчеве.

Ако се офанзивом не постигну жељени резултати, у Немачкој ће наступити

велики преокрет. Умерена странка доћи ће на власт, а Кронпринц и његови пријатељи биће разјурени. Власт ће прећи у руке Билова и немачки захтеви биће много умеренији.

Цирих. — »Лајпцигер Најесте Нахрихтен« пише: »Прекид велике битке на западном фронту изазвао је у целој Немачкој велики песимизам. Поново ја почело ширење разних фантастичних гласова. Али треба знати, да морамо штетети свој материјал и своје људе, и да је с тога потребно, да се све на време припреми и предвиди.

Требало би, да се у Немачкој једном почне веровати у врховну команду, која је дала толико доказа о способности извршења својих планова. Куда води ова нервоза и чему користи?

ФЕЛТОН

ИЗЛОЖБА ВОЈНИЧКИХ РАДОВА

Изложба војничких радова, која је трајала пет дана, пре два дана је затворена.

На њој није било неких ствари чисто уметничких, чак далеко од тога можда, али све оне скупа манифестују здрав и солидан духовни живот нашег војника, те по томе представљају саме собом најбољу агитацију за нашу српску ствар.

Изложбу је сачињавао скуп разноврсних ситнијих ствари и минијатура, израђених делом од дрвета и коже, а делом — и то много већим — од чаура, куршума, парчета од граната, чутурица, парчета поломљених пушчаних цеви, од алуминијума, месинга, гвожђа, разних металних легу-

ра. Читав систем модерног наоружања огледа се, у маломе, у тим стварима које су сада добиле потпуно нову и мирољубиву намену. Од алуминијума су израђене дуванске кутије, упаљачи, кутије за палидрвца, чаше разних врста, лезеве, »пикеле« за палидрвца. Све је то по изгледу врло скромно али великим делом и сасвим укусно, нарочито поједине лепо изгравиране чашнице.

Од месинга и од комбинација разних металних ломљених делова из наоружања, има највише предмета. Ту су кутије за палидрвца и дуван, мастионице, светљаци, чаше, вазе, лампе, кригле, плоске. Предмети су од углачаног или

мат метала. Овај одељак је можда мало монотон по врстама ствари, али ипак има прилично варијаната у форми. Нарочито светљаци, којих је највише, представљају доста добро ту разноврсност, својим постољем, стубом, лежиштем за свећу. Иначе они су готово сви поткићени чаурама и поднизани куршумима свих врста или шраинелским кулицама. Има осим тога лепих ваза и једна лампа, потпуно комплетна, са шеширом и свима атрибутима истинске лампе, а све израђено од месинга.

Из плетарства има неколико ствари, међу којима, интересантан по замисли, оквир за икону заједно са кандилом.

Од коже: разне торбе, опанци обични и сарачки, корбачи и fine минијатуре запрежног и јахаћег при-

бора у коме је седло особито лепо.

Од дрвета: дуванске кутије, рамови за слике, мастионице, четке, кашике и виљушке, светљаци, чаше, кутије за шах — где има лепих и укусних светљака. Групу за себе представљају минијатуре бурди, од којих праву вештачку ствар представља рад поднаредника Живана Ж. Неговановића.

Нарочиту групу чине и музички инструменти: виолине, тамбуре, двојнице свирале — све израђене врло лепо. Особити куриозитет, и по материјалу и у опште; представљају гусле, а нарочито једне од турске алуминијске чутурице.

Али можда најбоље од свега изгледају три fine минијатуре, које представљају нешто интимно и самосвоје. Ту је прво један

разбој, врло малих димензија али са у толико укуснијим изгледом, на коме су вратила већ навијена и жице у брдо уведене, као да само чекају вредну женску руку! Затим, једна волонска кола са ишараним канатама, у које је убачен јарам, са окованим точковима и готово свечалим изгледом. И најзад, чезе, лепе, укусне, са малим корбачем чак, на којима стоји натпис »Спомен на Мачву«. Све то укупно даје утисак нечега нашег дискретног, носталгичног, дирљивог.

И кад погледате натписе на изложеним предметима — натписе са грубим, неједнаким и несиметричним писменима — неверица вам је да се то радило у приликама тако мало удобним за рад. Али зато је цела изложба и представља ствар од особито интерес-

са за све наше Савезнике и за све људе у опште, које тек сада почиње да занима, до сада тако мало познати им, ратар-ратник. У улози тога мисионара, по суду свих посетилаца, наш сељак је дао сјајан утисак. И поред многих предмета готово примитивне израде, он је овим показао да, и крај свих muka и невоља, у њему још увек живи кривак дух и здрава мисао. И да би се то још боље одразило, стоји, као подсећање на подлог противника, у челу изложбе бугарска табла, на којој пише: »Браћо, предавајте се, Бугари не убијају, ваши официри лажу«, и која овом неуспехом перфидијом опомиње на постојаност српског ратника!

Због таквога широког значаја, изложбу је требало, по нашем мишљењу, про-

Париз (званично) — После снажне али кратке артилериске припреме, Французи су јуче после подне преотели једну велику партију терена који су Немци били заузели. У току ове операције Французи су добили заробљеника од којих 4 официра и запленили материјал. И поред живе акције непријатељских батерија и извиђачких одељења, Французи су одржали своје нове положаје и организовали их.

КРИЗА У АУСТРИЈИ

Цирих. — Сазив Рајхсрата за 17 април био је одложен за 25 април и вероватно ће бити опет одложен. Чеси и Југословени објавили су, да ће свако даље одлагање парламента сматрати за «casus belli», и тако се влада опет налази у врло критичној ситуацији. Да се спасе, изгледа да ће овај пут Сајдлер сазвати седницу за 25 април али ће учинити, да та седница буде чисто формална и да траје само неколико минута. Парламенат ће затим бити одложен за после Тројица.

Цирих. — Криза у Аустроугарској ушла је сада у једну веома акутну фазу. Гроф Карољи отпутовао је у Беч, да се договори са шефовима опозиције о заједничкој и жестокој борби против Тисе и Буријана. Присталице Карољијеве развијају велику пропаганду у маси против компромиса о изборној реформи. Пошто Карољи је у страници има највише утицаја у народним масама, то званични кругови са великом стрепњом прати даље развитак догађаја.

У Аустрији, немачки националисти све се непријатељскије држе према Сајдлеру. Они имају два циља. Први, да оборе Сајдлера, који се показао веома попустљив према Словенима, и други, да омету из-

на десној обали Ајете, у Шампањи у области Масиж и северно од Ремса, у Лорену у шуми Аји, Французи су са успехом извршили више малих операција и одбили непријатељске испаде, у току којих су заробили 35 војника и 1 официра. Јуче је поручник Фонк оборио 6 немачких апарата: два прва у један исти мах, трећи после пет минута, а три последња у другом лету.

борну реформу. У борби против Сајдлера веома вешто искоришћују тешкоћу у исхрани и на њега бацају сву одговорност.

Веома је интересно, да се у борби против Сајдлера највише истиче «Фреденлат» за којег је утврђено, да је у служби министарства иностр. дела.

Сајдлера подражавају једино немачки клерикалци и Пољаци. Да би омогућио рад у парламенту, Сајдлер је позвао на договор шефове свих странака. Чеси су одбили позив уз протест против евентуалне нове одгоде сазива парламента.

Цирих. — Један аустројски коминике демантује, да велика узружаност влада у југословенским покрајинама. Међутим према вестима стиглим овде, потврђује се да покрет постоји и шта више да су букнуле нереди у више вароши због строгих мера које су власти предузеле.

Цирих. — Пред безизлазном ситуацијом Сајдлер је поново одложио парламенат за 5 мај, да би добио времена. Али самим тим ситуација постаје све опаснијом. Изгледа да је неминовно да парламенат отпочне свој рад, јер треба одобрити бу-

кључиво странцима, у противном половини једног лепог нашег успеха изгубиће се.

Надамо се, да ће се идућег пута узети ове напомене у обзир.

М. Б.

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

Светислав Поромац 2 чета Железничке команде Бр. 999. извештава свога лета Радосава Јовановића у село Врчане срез Таков. округ Руднички да је жив и здрав и моли да га извести за његове кућане у селу Бољковцима.

Душан Т. Букић из села Маричића, извештава свог оца Тодора Букића у селу Маричићу, Куршумлија, да је са братом Петронијем жив и здрав. Милорад и Владимир такође су здрави. Моли га да се јави.

пет. Усамљеност владе није била никада тако потпуна. Чеси и Југословени раде заједнички на оснивању своје независне државе. »Наје Фраје Пресе« каже: »Они очекују свој спас само од Споразума«. У Чешкој, у Штајерској и у јадранским провинцијама против немачка агитација постала је крајње жестока. Немци од своје стране воде велику кампању против Словена, али су непријатељски расположени према влади, што није доста енергична према агитацијама Словена. Тако, куд се год окрене, Сајдлер види огорчење и непријатељство.

Дневне Вести

—

ПРЕМЕШТЕН
Гувернер Солуна г. Аргиропулос премештен је. На његово место постављен је г. Адосидес.

—

ПРОСВЕТНИ ОДБОР
Ових дана установљен је у Паризу Српски Просветни Одбор, у који је ушло 18 наших најистакнутијих наставника свих школа, а чији је председник г. Др. Мих. Петровић, ред. професор Универзитета. Одбор треба да замени наш Главни Просветни Савет и као такав има за задатак: спремање за све школе наставних планова, програма и свега другог што је потребно унапред припремити да рад у школама и свима другим просветним установама отпочне у најкраћем року и што интензивније по нашем повратку у земљу. На првом свом састанку Одбор је дискутовао, с обзиром на ратом створене прилике: о питању преуређења нашег Универзитета, о изједначању школовања наше омладине заостале у Србији, интерниране и заробљене, као и оне која је још и сад на фронту, са њиховим друговима који су сада на шко-

ловању; затим, о уређењу наставних планова, програма и уџбеника, који ће важити за прво време прелазне наставе, којом ће отпочети та фаза рада у Србији између ратног и потпуно нормалног стања наставе.

—

ОСЛОБОЂЕН
У последњој партији размењених заробљеника допутовао је у Француску и рез. пешад. капет. I класе Драгољуб О. Новаковић судски писар, који је, као тешко рањен, приликом евакуације морао остати у Врњцима.

У СЛАВУ МАЖУРАНИЋА

Цирих. — Приликом смрти угледног члана српско-хрватске коалиције Богослава Мажуранића 22 фебруара, председник Хрватског Сабора и члан коалиције Медаковић држао је надгробно слово, у коме је између осталог рекао: »Цео свет сваком приликом могао се уверити да је покојник био не само човек високе интелигенције, већ и човек прожет највећом љубави за свој народ. Кадгод је он говорио, могло се опазити, да он није мислио само на слободу наше једине Хрватске, већ је желео и радио, да по цену свога живота обезбеди јединство и слободу нашој целој нацији, која тражи путеве, који ће је одвести овој слободи и највећој срећи.«

СА ОПШТЕЊА

ЧИТУЉА. — Из наше крвљу и сузом напоњене отаџбине добио сам поражавајућу вест да је моја добра и мила жена Милица преминула 15 јануара ов. год. у Младеновцу, оставивши сина, кћер и мене вечно неутешне. Њена нежна душа није могла поднети овај дуги растанак, срце јој је од бола препуцло. Ожалошћени: Павла Живковић са децом.

—

Пешад. потпоручник Борђе Стојановић моли се да се јави Славку Терзићу, I батаљон п. бр. 88, код кога има карте од мајке из Крагујевца и Лепе из Ваљева.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

23 сата — Ничега, сем артилериске борбе, која је доста снажна у области Гривена и између Ласиња и Ноајона.

СОЛУНСКИ ФРОНТ

Рад патрола на више тачака фронта. Енглески су авиатичари бомбардовали логоре у пределу Дојранског језера и Сереза.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Рад патрола и артилериски двобој на разним тачкама. Оборили смо 4 аероплана.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Малени део наших истакнутих ровова, који је јуче ујутру непријатељ био заузео северозападно од Албера, поново смо преотели у синоћњем контранападу. Имамо и заробљеника.

Непријатељска артилери-

Дуе, Маркоен, Шолн и Камбре и на логоре у Карвен, Перон и Шипији. Такође смо бомбардовали докове у Зебрицу.

Било је ваздушних борби целог дана, а нарочито пред вече биле су борбе огорчене. Оборено је 27 немачких аероплана и 12 других

принуђено да се спусте. Уништен је и један балон. 6 наших апарата нема. У току ноћи бацили смо 4.500 кила бомба на докове и на улаз у канал Остенде и 3.500 кила још је бачено на Перон, Шолн и Бапом. Сви наши апарати су се вратили.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз. — »Тан« пише: Због конфискације Црноморске флоте од стране Немаца, Споразум ће сигурно појачати флоту у Средоземном Мору, да би спречио сваки излаз флоте из Дарданела.

Париз. — Листови јављају да је француска влада известила швајцарског Савезно Веће, да ће сављати месечно на расположених Швајцарској око 85 хиљада тона угља.

Париз. — Затишје се продужава на целој линији фронта.

Цирих. — Јуче је истакнута на згради руског посланства у Берлину црвена застава. Скинути су царски амблеми.

Рим. — Педесет чешких официра осуђени су у Аустрији на смрт, јер су одбили да отпутују на фронт.

Лондон. — Литвинов, преставник Русије у Лондону, изјавио је, да је добио јуче од болшевичке владе у Москви извештај да нема ни мало истине у противним гласовима о контра-револуцији у Русији. Ово је вероватно учињено у политичком циљу.

Лондон. — Према »Лејли Мељу« констатује се у Енглеској инвазија неутралаца који као долазе ради различитих приватних послова, али који су у ствари изасланици Немачке за дефетистичку пропаганду.

Вашигтон. — Министарство војне јавља, да до 14 априла губитци америчког експедиционог корпуса у Француској износе 4027 људи.

Берн. — »Фреденлат« пише, да су понуде за мир наметнуте Румунији врло тешке. Он мисли да ће то изазвати врло велике нереди на Балкану.

Париз. — Поенкаре је у присуству министра спољних послова Пишона примио америчку радничку мисију.

Берн. — Ускоро ће се држати велика Савезничка конференција на којој ће Јапан изнети своје намере.

Вашигтон. — Нови амерички тенк може да се креће без икакве опасности кроз кишу граната.

Париз. — »Еко де Пари« јавља: Диктатор Сколоподски, кога су постави-

ли Немци у Украјини, у једном манифесту извештава Украјинце, да је узео апсолутну власт без контроле и да ће довести земљу у ред и променити режим о својини сељака.

Лондон. — Шведани са Аландских острва побунили су се због рђавог поступања немачких и финских власти.

Цирих. — Пошто је пуштен из затвора у Минхену, где је био због оптужбе за велеиздају, главни уредник »Форверца« извршио је самоубиство.

Цирих. — Афера Лихновског се комплицира. Према једном телеграму из Берлина при истрази је утврђено, да је Максимилијан Харден подстицао Харденовог. Капетан фон Берфелде, који је био ухапшен због растурања Мемоара, изјавио је, да је мемоар примио од тајног саветника Витинга, који је Харденов брат. Према првој истрази Харден је утицао на Лихновског преко свога брата. У сваком случају изгледа да ће Харден у афери играти велику улогу.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

Ноћас смо ватром и бомбама одбили јаче непријатељско одељење пешадије у области Ветреника.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српски Трг. Друштво. Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима.

Српски Магадин — Душана Стојановића, улица Навахија Лимно бр. 36, — пошавши од хотел »Пари« ка покривеној чаршији, прва улица десно у непосредној близини Бурмали дамије. Има на стоваришту разне сорте гарантираног чистог природног вина у бурадима и флашама, које нарочито препоручује српским менаџима. Магадин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене. 1—10

Речници Стевовића у књижари М. Ристивојевића. Могу се добити речници Стевовића српско-француски и француско-српски, комад 6.50 драх. — Књижара моли поштоване муштерије са фронта да поручину врши преко кураца, пошто јој је немогуће преко поште слати. 11-30